

A szövegben lévő 36 ábra közül több eredeti és a szerzőt dicséri. Úgy hisszük, hogy e gyakorlatias irányú tankönyvnek nemcsak az erdőgazdasági szakiskola tanulói fogják jó hasznát venni, de sikerrel fogják azt forgathatni a gyakorlatban levők is.

A tankönyvek nyelvezete világos, könnyen érthető, nyomásuk tiszta, kiállításuk csinos. Díszére válik Buzárovits Gusztáv esztergomi könyvnyomdájának. A tankönyveket az esztergomi m. kir. erdőgazdasági szakiskola igazgatóságánál (Esztergom) lehet megrendelni, illetve beszerezni a könyvek vételárának és darabonként 30 fillér csomagolási és postaköltségnek beküldése ellenében.

Tomasovszky Imre.

K Ü L Ö N F É L É K

Emléktáblát Vadas Jenő szülőházára! A Tiszajobbparti Erdészeti Egyesület a múlt évben elhatározta, hogy boldogult *Vadas Jenő* miniszteri tanácsos, főiskolai tanár emlékezetét kegyeletesen fenntartandó, diósgyőri szülőházát emléktáblával jelöli meg. A mozgalomhoz az Országos Erdészeti Egyesület is csatlakozott.

Önmagunkat becsüljük meg, ha nagynevű tanárunknak, a magyar erdészeti kísérletügy megalapítójának szülőházát nem hagyjuk jel nélkül.

Azzal a kérelemmel fordulunk tehát t. Olvasóinkhoz, hogy ezen cél elérése végett a Tiszajobbparti Erdészeti Egyesület által megindított mozgalmat adományaikkal támogatni szíveskedjenek.

Az adományok: Magyar Általános Hitelbank fiókja, Sátoraljaújhely címére küldendők, megjelölve, hogy a Tiszajobbparti Erdészeti Egyesület számlájára, Vadas Jenő emlékére.

Kérem a soproni főiskolai segélyzőegylet támogatására. A soproni főiskola ifjúságának jelentékeny része súlyos küzdelmet folytat a mindennapi megélhetésért, a tandíjért és a vizsgadíjakért. Pedig ezek a súlyos anyagi gondok útjában állanak a komoly tanulásnak, a főiskolán töltött idő legfőbb céljának.

A bányamérnöki karban *György Albert* felszólítására már régebben széleskörű mozgalom folyik, melynek alapján a bánya- és kohómérnök kartársak részben időnkint megismételt önkéntes adományokkal, részben havonként lekötött kisebb

összegekkkel segélyezik a főiskolai segélyzőegyletek. Úgy véljük, hogy ezen a téren a magyar erdőgazdátársadalom és főként az erdőmérnöki kar nem maradhat el!

Sok keserves pillanatot, súlyos gondot enyhít, aki tehetségéhez képest, kisebb-nagyobb adományával felkeresi a *Főiskolai Segélyegyletet Sopronban*.

Kérjük t. Olvasóinkat, tegyék ezt meg! Az adományokat a segélyzőegylet lapunkban fogja nyugtázni.

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesületének közgyűlése. Igen sikerült tanulmányi kirándulással kapcsolatos közgyűlést tartott ez az eleven erőtől lüktető kis egyesület f. é. június hó 20. és 21-én Egerben és környékén.

Az egyesület helyi szaklapja oly kimerítő leírást közölt a közgyűlés lefolyásáról, hogy ezúttal mellőzzük annak részletes ismertetését.

A funkcionáriusok bejelentéseiből láttuk, hogy az egyesület anyagi helyzete kellően megalapozott (készpénzmaradványa 1302 P 07 fillér), szellemi ereje, munkakészsége, munkaképessége kifogástalan.

Különös érdeme főként az, hogy a közeli környék szakembereit és erdőbirtokosait egy táborba tereli, s tagjaiban az összetartás érzését ápolja.

Amennyire tanulságos volt tanulmányútja, éppen oly értékes munkát végzett az egyesület Eger város és Heves vármegye közönsége rokonszenvének megnyerésével.

A közgyűlés keretében a természetes felújítás kérdéséről magasnívójú vita indult meg, amelynél csupán az volt sajnálatos, hogy a vita anyagára vonatkozó kérdőpontok szétszórása csak közvetlenül a közgyűlés előtt történt meg, s annak következtében így bizonyos irányban a vita mellékvágányra terelődött.

Az „Österreichischer Reichsforstverein“ 75 éves fennállásának emlékünnepe. Az osztrák birodalmi erdészeti egyesület 1927 május hó 7-én ünnepelte alapításának 75. évfordulóját, 8-án pedig újjáalakulását, mint az osztrák tartományi egyleteket hivatalosan is magábfoglaló összegyeesülés.

Ausztriában ugyanis az egyes tartományoknak volt külön erdészeti egyesületük, de az egész országot átfogó egyletük nem volt, mert a Reichsforstverein nem vált azzá.

Csak legújabbán sikerült *Leedernek*, a Reichsforstverein régebbi titkárának és jelenlegi elnökének, fáradhatatlan és évekig tartó propaganda árán elérnie azt, hogy Alsó- és Felsőausztria, Salzkammergut, Stájer, Krajna, Karinthia,

Tirol- és Voralberg régi és a mai Burgenlandunkban újonnan alakult erdészeti egyesületei szerves egészbe tömörültek és a Reichsforstvereint egyhangú lelkesedéssel élükre állították.

Az első nap csak a 75 éves fennállás jubileumi díszünnepének volt szentelve.

Az ünnepély a mezőgazdasági egyesület dísztermében ment végbe és tanubizonyságot tett arról, hogy Ausztriában nagyon megbecsülik az erdőgazdaságot, aminek megokolását csak részben kell abban keresnünk, hogy az erdő a mai Ausztria 42 százalékát borítja.

Az ünnepélyen megjelent *Hainisch*, az osztrák Bund elnöke, a mai Ausztriának legmagasabb közjogi méltósága és *Thaler* földművelésügyi miniszter, külföldiek közül a Deutscher Forstverein képviselőjében annak I. elnöke, *dr. Wappes*, alulírott pedig az Országos Erdészeti Egyesületünket képviselte, azonkívül a rokonegyesületek, a földművelésügyi főiskola, a műegyetem, a brucki erdészeti középiskola elnökei, illetve rektora, igazgatója és egyéb képviselői is nagy számban jelentek meg, úgyhogy a termet zsúfolásig megtöltötték.

Leeder elnök megnyitva a gyűlést, üdvözölte a megjelenteket, különösen a vendégeket és vázolta az elmúlt 75 év történetét.

Utána *Hainisch* elnök szólalt fel. Beszédéből a legnagyobb fokú megértés sugárzott ki az erdőgazdaság ügyei iránt, látszott, hogy teljességgel otthonos ezekben a kérdésekben, ő maga is erdőbirtokos és ismételten tárgyalta saját tapasztalatait, élesen és találóan rávilágítva Ausztria erdőgazdaságának mai nehéz helyzetére. Ugyancsak nagyon rokonszenves hírokat pengetett a *Hainisch* után felszólaló *Thaler* földművelésügyi miniszter, tirolai kisgazda és erdőbirtokos, aki kívánatosnak jelezte az erdőgazdaságnak és a mezőgazdaságnak megértő, vállvetett munkásságát; hangjából kiesendült, hogy a kettő ma meglehetősen éles ellentétben áll.

Thaler után a német erdészeti egyesület elnöke, *dr. Wappes* tolmácsolta a birodalmi kollégák rokonérzését és üdvözlését. Szavaiból ki lehetett érezni, hogy Ausztriának Németországhoz való esatlakozása lelkileg már végre is van hajtva és társadalmi, illetve etnografiai téren mindkét oldalon érzik az együvértartozást.

Wappes után nekem jutott a szó, mint az Országos Erdészeti Egyesület képviselőjének. Egyszerű szavaim, amikkel a kollégialis együttérzésnek adtam kifejezést és kívántam, hogy a már a háború előtt megindult közelebbi érintkezés a jobb jövőben mind szorosabb és szorosabb legyen, szemmel láthatólag jó hatást váltottak ki. Utánam következtek a

földművelésügyi főiskola, a műegyetem, rokonintézetek és társadalmi szervezetek képviselői hosszú sorban, amivel az ünnepeley véget is ért.

A felszólalások, valamint az utána a fehér asztal mellett kifejlődött eszmecsere, sok érdekeset nyújtottak, de mivel ez már nagyon a napi politikába vágott bele, nem tartom helyénvalónak, hogy ebből az alkalomból kifolyólag itt szóvá tegyem.

Magától értetődik, hogy felszólalásom alkalmával a politikát nem is érintettem, de a magánbeszélgetések során egyáltalán nem titkoltam, hogy az igazi baráti megértésnek és kollégialitásnak a kulcsa nálunk a „Burgenland“!

(Róth Gy.)

A III. éves erdőmérnökhallgatók tanulmányútja. A III. éves erdőmérnökhallgatók ezévi tanulmányútjának célja: a homoki, ártéri és dombvidéki erdőgazdaság egymástól nagyon elütő képének megismerése volt, amihez mint vadászati és vadgazdasági gyakorlat a budapesti agancsbemutató megtekintése és a Festetics Tasziló herceg somogy megyei erdőbirtokán tett látogatás esatlakozott.

Sopronból május 16-án reggel indult el a 22 hallgató Roth Gyula főisk. tanár és Mayer Zoltán tanársegéd vezetésével a Budapest—Szeged—Baja—Pécs—Kaposvár és Berzence állomásokkal megjelölt tíznapos útra.

A Mezőgazdasági Múzeumban elhelyezett agancskiállításon az izléses és gondos rendezés sem tudta régi gazdagságunk fájdalmas, szép emlékét feledtetni. Ma nincs zergénk, nincs kárpáti szarvasunk; a kiállítás legimpozánsabb darabja „cseh-szlovák“ területről került hozzánk. A csonkamagyarországi nyíltterületi szarvasagancsok közül csak az első 3 díj nyertese nevezhető kapitálisnak, az őz agancsok kivétel nélkül gyengék.

Új volt és érdekes a gödöllői m. kir. udvari vadászmeisteri hivatal által kiállított és az agancs fejlődését bemutató gyűjtemény.

Délután megtekintettük a gödöllői József főherceg-ligetét. A most elhúnyt Darányi Ignác miniszter nagyvonalú intézkedése vetette meg az alapját ennek a gyönyörűen fejlődő 320 holdas arboretumnak. Eredetileg csak fenyőkísérleti telepnek volt tervezve, későbbben különféle lombfák is helyet kaptak benne s ma a kanyargós sétautak mellett csoportosan elhelyezve 200-nál több, legnagyobbbrészt külföldi fafaj borít parkszerűen árnyat a régebben legelőnek is alkalmatlan homoktalajra.

Szeged sz. kir. város futóhomoki erdejében Kiss Ferenc ny. min. tan. úr, a szegedi erdő telepítője, saját maga volt fáradha-

tatlan, kedves kalauzunk. És büszkén mutathatott rá 40 év landadatlan szorgalmának és a tudományos kutatás minden felfedezését gyakorlatilag értékesítő, céltudatos munkának az eredményére. Ma már legfeljebb a feketefenyőnek az erdeifenyővel szemben való fokozottabb pártolása, a sor- és csemetétávolság mértéke és az állományápolás módja lehet szakszerű vita tárgya, a legnehezebb probléma: a futóhomok megkötése és az alkalmazandó fanevek helyes megválasztása már megoldottnak tekinthető. A ősnövényzet alapján végzett lelkiismeretes talajbecslés mellett nem kell tartanunk durva hiba elkövetésétől a telepítésnél. Egy ilyen felújítás alatt álló területet hallgatóink egybevethettek a róla készült pontos talajbecslési térképpel és láthattak régebbi telepítésű állományokat, ahol az akác nem váltotta be a hozzája fűzött reményeket s most átalakítás alatt állnak. Jártunk egy, a kataszter által is abszolút terméketlennek minősített területen, ahol most már egy kissé ugyan még hézagos, de fatermést produkáló feketefenyves áll és örvendezett szívünk a legelőször telepített „Bedő-liget” sudár szőp törzsei alatt. A jobb talajokon már mindenütt tölgy, első-sorban pedig akác áll, néhol gyönyörű növesű zárt állományokban (Pillich-erdő), kiszorítva a homok ősfáját, a fehér nyárt, amelyből néhány darab a természeti emlékeknek meghagyott 32 holdas területen hirdeti az idők változását.

A királyhalmi erdő- és vadőri szakiskola parkja és az iskola kezelése alatt állott pagony hasonlít a gödöllői József főhercegligethez. Az állandó ápolás és lelkes szakszeretet itt is szinte csodát művelt. A hatalmas ezüsthársak összeboruló koronái alatt levett kalappal áldoztunk tanítómesterünk: Vadas Jenő emlékének.

Élénk és nagyon tanulságos volt a kontraszt a szegedi erdők után a kalocsai érseki uradalom ártéri állományaiban. Amit ott elszánt emberi akarat és nem csüggedő újrapróbálkozás is alig tud sokszor a mostoha talajból kicsikarni, azt itt csaknem egymaga elvégzi a jó öreg Duna. Lerakja a homokpadot, iszappal bőven megtrágyázza, magot is hord rá és 4–5 év alatt a sima víztükör helyén mint teljesen zárt nyár- és fűzállomány áll előttünk a „malát”. Az emberi beavatkozás főfeladata itt az értékesebb fafajok betelepítése; ez nagyon intenzíven is történik és a közönséges nyárfajoktól egyre több területet hódít el a nagyon keresett kanadai nyár, amely 15–20 éves korában évi 21 m³ holdankénti növedéket ad. A szárazabb helyeken tölgyet és amerikai kőrist is találunk. Az erdősítés hihetetlenül olesó azáltal, hogy az uradalom ezt ügyes politikával összekapcsolja a kihasználással és a teher nagy részét áthárítja a termelőre. Minden favágó t. i. köteles egy saját maga létesítette kis cse-

metekertben az általa tarravágott terület beerdősítéséhez szükséges kanadai nyárdugványokat minden ellenszolgáltatás nélkül gyökereztetni. Különös érdekessége még az itteni ártéri erdőgazdaságban a vadkómlo és földiszeder irtása céljából korán megindított és rövid ideig tartó birkalegeltetés alkalmazása. Természetesen ez kétélű fegyver, amellyel nagyon óvatosan kell bánni.

A dombvidéki erdő három, külsőleg hasonló, de speciális viszonyaikban egymástól elütő alakját, Pécs és Kaposvár közelében tanulmányozhattuk. Pécs sz. kir. város mecseki erdejében a szomszédos nagykiterjedésű erdőbirtokok és a szénbányák közelsége, valamint a fafogyasztó községek és a megfelelő utak hiánya következtében a legfontosabb erdőápolási ténykedés: a tisztítás és gyérítés, ezideig szinte leküzdhetetlen akadályokba ütközött, mert a nagy távolság mellett még a karvastagságú gyérítési anyag sem volt értékesíthető, a felújításokat veszélyeztető lágy lombfák rözseanyagáról nem is szólva. De minden bajnak megvan a maga orvossága és Pécs városa nagyszerű példáját adta áldozatkész, bátor elhatározásának. Az erdő feltárására 14 km-es aszfaltsímaságú szerpentin készült, helyenkint 4—6 m-nyire a sziklába vágva, költsége km.-kint 300 millió K, de a város új lapot nyitott erdőgazdasága történetében és a saját háztartása javára. A kísérleti területek létesítésére szinte csábító, szép, fiatal és érett állományok, a nagy csemetekert, csak ezután fogják szerepüket méltón betölthetni. Jövedelmező mellékhaszonvétele az erdőnek a márványbánya, de hogy az esztétikai szempontokat sem hagyták figyelmen kívül, arról a városi parkerdőnek a sziklába robbantott gödrökbe telepített feketefenyő-csoportjai beszélnek minden szónál szebben.

A pécsi róm. kath. székesegyház erdőgazdasága a legjövedelmezőbb mecseki üzemek egyike. Nemcsak, mert a szénbánya is ennek a területén fekszik, hanem mert piaci viszonyai elsőrendűek,* ezenkívül munkásviszonyai is a lehető legkedvezőbbek. Ez utóbbit úgy érte el, hogy minden erdészeti napszámot, kereskedelem tárgyát nem képező, tehát értékesítés szempontjából számba sem vehető, gyenge faanyaggal fizet, amit azonban a környékbeli falvak fában szűkölködő népe örömmel fogad. Biztosítva lévén az állandó jövedelem és a szükséges munkaerő, az erdő az intenzív gazdálkodás harmonikus szép képét mutatja. A kecskeháti öreg tölgyes, az alatta megtelepült gyönyörű tölgy- és bükkújulattal, a 30 év előtt ki-

* Példaképen felemlítjük, hogy az érett tölgyfák köbméteréért lábón való elárverezés mellett 100 pengőt fizet a helyi fogyasztás még ma is!

sérletképen behozott és szépen fejlődő vörösfenyőtörzsek, a gyé-
rítések gondos keresztülvitele mind igen értékes látnivaló volt.
Itt járván, nem hagytuk megtekintés nélkül a Duna Gózhajó-
zási Társaság Szent István-aknáját sem, amelyet Szikora Gyula
üzemvezető-bányatanácsos és Szoboszlay Kornél, jelenleg főis-
kolai tanár építettek. Tökéletes technikai berendezésével, leg-
modernebb szociális és higiéniai felszerelésével, sőt külső csin
tekintetében is páratlanul áll ma egész Európában.

A herceg Esterházy tulajdonát képező zselickislaki és ro-
polyi erdők Magyarország egyetlen bérbeadott erdőüzeme, foko-
zott érdeklődéssel is jártunk bennük. Utunkat itt a fiatalabb,
még csak 1—2-szer gyérintett állományokban kezdtük, amelyek
az egykori gyertyánnal kevert bükkösök utódai. Teljes záródás,
magasra szökkent ágztiszta törzsek és ma már sok a tölgy ben-
nük, mert a tarvágással kihasznált érett állományokat, régi
szokás szerint a vágás előtti évben mindig bőven alátelepítették
tölgymakkal. A tisztítást, illetve gyérintést ágztiszta, hosszú tör-
zsek nevelése és ezáltal a műfaszázalék emelése céljából szándé-
kosan későn, csak 20—25 év után kezdik. Ez az eljárás az ottani
talajviszonyok, a fentemlített tölgymakkal való előtelepítés
mellett, valamint, ha a nem kívánatos lágy lombfák túlságos
elterjedésének határt szabunk, nem veszélyes, szerény nézetem
szerint azonban a gyérintésnek korábban való óvatos elkezdése,
több költséggel bár, de még szebb eredményre vezetne. A kislaki
öreg erdeifenyőállomány 35—40 m. magas, síma törzseivel, ame-
lyeknek szövete is vetekedik a vörösfenyőével, az őszinte bá-
mulat kiáltását esalta mindnyájunk ajkára. És a ropolyi ős-
bükkösök* 25 holdas maradványához hasonlót sem igen fog
láttni a maximálisan 120 éves vágásfordulóra berendezett kul-
túrállamok erdőgazdaságában a jövő erdészgeneráció. Gőz-
üzemű iparvasút, házi fűrésztelep a biztosítékai itt a szakszerű,
gondos kezelés mellett a kiegyensúlyozott, rentábilis üzem za-
vartalan menetének.

Teljesen új volt programunk utolsó pontja, a Szent-Ber-
zencén töltött 1½ nap. Ez alkalommal történt ugyanis tudtom-
mal először, hogy egy tanulmányút keretében vadgazdaságtani
gyakorlati ismereteiket is bővíthették a hallgatók. És ez
nemcsak pusztán szórakozás ma, mikor a végzett erdőmérnökök
90%-a magánuradalmaknál találja meg a kenyerét, ahol sok
esetben a vadászat és vadgazdaság eredményes vezetése a ke-
zelő erdőtiszt legfontosabb és elismeréssel leginkább honorált
feladata. Láttunk Berzencén is tisztán erdőgazdasági szempont-

* Az 1910. évi pécsi kiállításra beküldött 16 m. hosszú, teljesen ágmen-
tes bükkörnk alsó vágáslapjának átmérője 74 cm., a felsőé 68 cm. volt!

ból értékes dolgokat: kopár homokdombokon erőteljesen növő, szépen sikerült fenyőültetést, egy Szlavóniára emlékeztető 60—80 éves kocsányos tölgyest, alatta a múlt évi rekordtermésből keletkezett, valóban kefesűrűségű újulattal, de a legérdekesebb kép Lankóc volt. Az ideális vadászerdő, az ő középerő-jellegben tartott, fafaj- és korban elegendő állományaival, nyiladékaival, cserkészutaival. A cseri volierekből is ide kerülnek a friss fécántojások és a kis fécánesibék itt nevelődnek a leggondosabb felügyelet és ápolás mellett anyányiakká. A nagyarányú mintaszerű fécántenyésztés minden fogása a legprecízebben tárult itt szemünk elé. A tulajdonos herceg úr rendkívüli szívessége a berzencei vadászkastélyt is megnyitotta előttünk és megcsodálhattuk azt a valóban páratlan agancsgyűjteményt, amelynek minden egyes darabja az uradalom nagy vadgazdasági multjának dokumentuma.

Nem volna teljes a beszámoló, ha nem szólnék arról a rendkívüli szívélyességről, szeretetről és igaz magyar vendégbarátságról, amely a tanulmányút kis csapatát kivétel nélkül mindenütt várta. És talán nem von le semmit az út tanulmányi értékéből az sem, hogy fiaink a derűs emlékezés őszinte melegségével zárták szívükbe kedves házigazdáikat, az állami erdészeti adminisztráció velük tartó tagjait és professzorukat, amiért ugyanazon Alma Mater gyermekeinek vallva magukat, együtt örvendtek az örvendezőkkel.

Mayer Zoltán.

Beiratkozás az erdőmérnöki főiskolára. A soproni m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolán a beiratkozások az 1927/28. tanév téli félévére 1927 szeptember hó 12-én és 13-án személyes jelentkezés mellett tartatnak meg, az előadások pedig szeptember hó 14-én kezdődnek.

A főiskola első évfolyamára beiratkozni szándékozóknak felvételüket *augusztus hó 10-ig* írásban kell a főiskola tanácsánál kérelmezniök.

Az internátusba való felvételt szintén augusztus 10-ig kell a főiskola tanácsától *külön beadványban* kérni.

Elismerés. A földművelésügyi miniszter gróf Teleky Tibor földbirtokos gyömrői lakosnak azért, mert 3.5 kat. hold területét csemetekert céljaira az államerdészetnek hét éven át díjtalanul bocsátotta rendelkezésére, elismerését és köszönetét fejezte ki.

